

Křesťanská etika: Umělá interrupce

- problematika interrupce je velmi citlivé téma, ve kterém se prolíná rovina toho, co je správné (etika) s tím, co je únosné v dané životní situaci (pastorace, psychologie člověka)
- zásadní otázka je nikoliv, „zda je přípustný potrat“, ale „zda je nenarozený lidský zárodek plnohodnotným člověkem“. Odpověď na tuto druhou otázku určuje, jaká bude odpověď na otázku o přípustnosti potratu.
- právní hledisko: právo na život plodu X právo na soukromí (svobodnou volbu) matky

- 3 rozdílné postoje k interrupcím:

I. Plod není plnohodnotným člověkem – tzv. postoj „pro choice“

- hlavní slovo má právo na soukromí (svobodnou volbu – „choice“) matky

A. Bible

- **Gn 2,7:** Člověk je člověkem až poté, co do něj Bůh *vdechne* život, tedy poté co začne dýchat. Plod nedýchá, takže to není ještě člověk.
- **Jb 34,14-15 (též Iz 57,16):** Kdyby Bůh odebral člověku svého ducha a *dech*, zemřel by. Tedy znovu život založen dechem.
- **Mt 26,24:** „Pro takového člověka by bylo lépe, kdyby se vůbec nenarodil...“ – tedy život začíná i podle Ježíše narozením, nikoliv početím.

Kritická odpověď na tyto biblické argumenty:

- dech není v Bibli počátkem lidskosti, tak jako konec dechu není ukončením lidskosti (např. Fil 1,23; 2 Kor 5,6-8; Zj 6,9, aj.)
- Mt 26,24 – Ježíš zde používá vžitý výraz pro počátek života, ve kterém hraje roli lidské rozhodování. Nešlo mu vůbec o vymezení toho, kdy začíná být člověk člověkem.
- SZ autoři nevěděli, zda plod technicky vzato dýchá. Jedná se o jevový popis na základě prosté zkušenosti, že lidský život je spojen s dechem, nikoliv o vymezení toho, že dokud nedýchá člověk klasickým způsobem, není vlastně člověkem.
- zvířata také dýchají a nejsou to lidé. Dech tedy není to, co dělá člověka člověkem.

B. Mimobiblické argumenty, že plod není člověkem

- plodu chybí vědomí sebe sama, nemůže být tedy člověkem
- plod je zcela závislý na životě a vegetativních funkcích těla matky – nejde tedy o svébytného jedince

C. Mimobiblické argumenty pro prospěšnost potratu

- otázka kvality života – nechtěné děti by se neměly narodit (zabraňuje se tak utrpení jejich, i zátěží společnosti)
- otázka kvality života – fatálně nemocné děti by se neměly narodit (opět se zamezuje utrpení i socioekonomické zátěži)
- psychologická a zdravotní rizika v krajních případech – znásilnění, výrazná nezralost, nezletilost matky

- ohrožení života vlivem neodborných ilegálních potratů

II. Plod se stává člověkem (potenciálně, až postupně)

A. Bible:

- **Ex 21,22-23** – nařízena pouze pokuta za smrt plodu, zatímco za smrt matky nařízena smrt!
- **Žd 7,9-10** – tak jako byl Lévi potenciálně v Abrahamovi, tak jsme všichni pouze potenciálně přítomni v těle své matky před narozením.

Kritické odpovědi na tyto biblické argumenty:

- **Ex 21,22-23** – Není jasné, zda jde o potracení plodu, či o předčasný porod, který je potrestán pouze pokutou. (Otázka správného překladu. Je zde užito sloveso jácá – porodit, nikoliv šakol, které bylo užíváno pro potrat. Dále není ve verši 22 určeno, kdo – zda matka, či plod - při incidentu nepřijdou o život. Možná tedy celý pokyn chápat tak, že pokud nikdo – ani matka, ani plod - nepřijdou o život, bude adekvátním trestem pouhá pokuta. Pokud ale někdo – matka, či předčasně narozené dítě – o život přijde, pak přichází ke slovu trest smrti – verš 23. Viz v tomto případě přesnější překlad Bible 21).
- **Žd 7,9-10** – Potencialitu, či duchovní přítomnost potomků v předcích nelze rozhodně vztahovat na otázku kdy se stává plod člověkem.

B. Mimobiblické argumenty:

- člověk je člověkem až když je tělesně nezávislý
- lidství je založeno na vztazích a ty plod nejprve nemá
- vejce není kuře, žalud není dub

III. Plod je člověk – tzv. postoj „pro life“

- rozhodující je právo na život bezbranného člověka v lůně

A. Bible

- **Ž 139,13** – Nenarozené děti jsou Boží tvorové
- **Ex 21,22-23** – viz výše – stejný trest smrti za zabití matky i plodu
- **Jer 1,5** – „Dříve než jsem tě vytvořil (!), znal jsem tě, dříve než jsi vyšel z lůna, posvětil jsem tě...“
- **Gn 25,22-25; Sd 13,2-7** – nenarozené děti povolány Bohem
- **Lk 1,41** – Jan Křtitel je aktivní už v lůně
- **Lk 1,26-27; Mt 1,20-21** – Ježíš člověkem od početí

B. Mimobiblické argumenty proti znehodnocování lidskosti plodu a proti interrupci

- určit hranici lidskosti nelze na základě žádných lékařských, biologických dispozic; to spadá do oblasti filozofie, nebo teologie, nikoliv do oblasti přírodní vědy, která má za úkol pouze popisovat viditelné skutečnosti, nikoliv rozhodovat o jejich hodnotě.
- kvalita života není zcela určena mírou zdraví, mentální úrovní, ani sociálními faktory
- kvalita života není nadřazena právu na život jako takový
- biologická závislost (na matce, stejně jako třeba na dárci orgánů při transplantaci) nic nevyovídá o

svébytnosti závislého člověka

- významnou alternativou k interrupci je adopce, a jiné formy náhradní rodičovské péče. Proto je třeba rozvíjet legislativu i praxi v této oblasti (zpřístupnění, povzbuzení, usnadnění procesu adopce, atd.). Jedinečnou formou pomoci je též síť baby boxů, na níž navazuje služba poradenského doprovázení (např. občanské sdružení ONŽ Praha ve Voršilské ul.: <http://www.poradnaprozeny.eu>). Mnohdy se právě v průběhu rozhovoru při přípravě na odložení dítěte vytvoří citová vazba matky k dítěti, která přeroste v rozhodnutí dítě přijmout za své a porodit.

IV. Poznámka na závěr

Domníváme se ve světle Božího zjevení (na základě Písma, zkušenosti i rozumu), že člověk se stává člověkem od okamžiku početí, nikoliv až momentem narození. Z toho plyne, že umělá interrupce je ukončením života *člověka*, nikoliv pouhého *potenciálního člověka*, či *nelidského biologického organismu*. Na tomto základě nemůžeme považovat interrupci za smysluplnou a dobrou možnost řešení jakkoliv citlivých a složitých životních okolností. Přesto však v určitých výjimečných životních situacích zůstává otázka možnosti interrupce otevřena. A to i z hlediska křesťanské etiky. Jedná se o případy akutního ohrožení života matky během těhotenství a také o případy vážné psychické újmy spojené s otěhotněním ženy (sexuální zneužití, znásilnění).

Znovu je ovšem třeba připomenout, že člověk, který zvažuje možnost interrupce v jakémkoliv případě, je v první řadě člověk v nouzi. A proto v každém takovém případě je zcela zásadní a nejdůležitější, aby správný postoj byl komunikován citlivě a moudře. Aby cílem bylo pomoci, nikoliv prosadit pravdu. Aby tedy i zde šla pravda vždy ruku v ruce s láskou.

V. Otázky k diskusi

- Jaký je adekvátní způsob prezentace křesťanského postoje k interrupcím? Co nejvíc přispěje ke změně celospolečenského postoje v této oblasti?
- Co případy fatálního postižení dítěte, o němž se předem ví?
- Jak může církev pomoci poskytnout zázemí matkám, které nechtěně otěhotní?
- Mají ženy ve složité vztahové situaci (svobodné matky, nezletilé matky) možnost přijetí a zázemí v církvi?